

1.18 OBČANSKA ZNANOST KOT METODA UČENJA NA PROSTEM

Tematski sklop: Sodobni didaktični pristopi pri učenju na prostem (Referat)

Datum predstavitve: 27. 6. 2023, ČŠOD GORENJE

EMA MEDEN IN DR. JOHANNA ROBINSON

ANDRAGOŠKI CENTER SLOVENIJE

Učenje na prostem je za odrasle priložnost, da se povežejo z naravo, bolje razumejo svet okoli sebe in razvijajo nove spretnosti. Ličen (2009) izobraževanje v odraslosti opiše kot modrost prilagajanja okolju, spreminjanja okolja in osebnostnega razvoja. Izobraževanje lahko torej odrasle opolnomoči za odziv na osebne, lokalne in globalne izzive.

Poleti 2022 je Andragoški center Slovenije v okviru projekta Podnebni cilji in vsebine v vzgoji in izobraževanju (PCVIZ) izvedel preizkus pristopa t.i. občanske znanosti za okoljsko učenje. Izvedena aktivnost je v izobraževanje odraslih v Sloveniji prinesla tako novo vsebino (opazovanje opravevalcev) kot pristop (učenje na prostem, samostojno, koordinirano opazovanje, kombinirano učenje na terenu in z IKT orodji ter neposreden dolgotrajen voden stik z raziskovalci).

Projekt PCVIZ, ki ga Andragoški center Slovenije izvaja skupaj z drugimi javnimi izobraževalnimi zavodi, financira in upravlja Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo s sredstvi Sklada za podnebne spremembe, poleg financerja pa ga nadzoruje še Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje. Projekt med drugimi razvija inovativne učne metode (Bogataj idr. 2022). V tem prispevku opisujemo občansko znanost kot inovativni pristop k metodi učenja na prostem. Podrobnejši opis zbiranja in analize bioloških podatkov bo objavljen v znanstveni publikaciji (Gradišek idr., n.d.).

Pri konceptu občanske znanosti (citizen science) gre za to, da so posamezniki, ki sicer sami niso znanstveniki nekega področja, vključeni v znanstveni-raziskovalni proces, največkrat v obliki pomoči pri zbiranju podatkov. Udeležba ponuja posebno priložnost za učenje o raziskovani temi, hkrati pa pomaga k novim znanstvenim spoznanjem.

Dober odziv in povratne informacije sodelujočih omogočajo nadaljnji razvoj in terjajo odločitve glede razumevanja in uporabe občanske znanosti:

- kot pretežno izobraževalnega ali pretežno raziskovalnega pristopa
- kot spodbude sprememb vedenja ter celovitejšega razumevanja lastnega delovanja in vpliva
- kot motivatorja za razumevanje in vpeljavo raziskovalnega/problemskega mišljenja
- kot pristopa za ozaveščanje o makro-sistemih, kot je npr. podnebje

Viri:

Bogataj, N., Kregar S., Uršič, D., Belasić, I (2022). Izzivi zelenega prehoda v izobraževanju – primer projekta Podnebni cilji v vzgoji in izobraževanju. V: PERKO, Igor (ur.), et al. IRDO Joint Conferences on Socially Responsible Society 2022 : Green, Digital and Inclusive Transition: How to Make it Happen? : 2-3 June 2022, (Slovenia, Maribor, European Union, online performance) : [conference proceedings]. Electronic ed. Ljubljana: Institute for the Development of Social Responsibility (IRDO), 2022. 14 str. Collection Social responsibility. ISBN 978-961-7141-02-3. <https://irdo.si/irdo2022/referati/day2-2022-paper-bogataj-ok.pdf>

Gradišek, A., Robinson, J. A., Bogataj, N., & Bevk, D. (n.d.). Pollinators of Sunflowers through Citizen Science: An Adult Education Approach. Acta Entomologica Slovenica (Submitted).

Ličen, N. (2009). Uvod v izobraževanje odraslih. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete.